

*Др Филип Мирић**, научни сарадник
самостални стручно-технички сарадник за
студије и студентска питања ИИИ степена
Правног факултета Универзитета у Нишу

ПРИКАЗ
10.5937/zrpfno-27979

*Рад примљен: 14.08.2020.
Рад прихваћен: 01.09.2020.*

**Др Дарко Димовски „Злочин мржње“,
Центар за публикације Правног факултета
Универзитета у Нишу, Ниш, 2020.**

Злочин мржње је веома стара друштвена појава. Ови злочини прате људску историју јер је осећање мржње једно од основних осећања. Криминолошки и кривичноправно посматрано, реч је о кривичним делима са елементима насиља, која се од осталих кривичних дела разликују по томе што су извршена због постојања предрасуде према жртви. Овај облик криминалитета до сада није био предмет свеобухватних студија у српској криминолошкој литератури. Проф. др Дарко Димовски је успешно отклонио овај недостатак својом монографијом „Злочин мржње“, у издању Центра за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу.

Структурално, монографија се састоји из десет делова: Увод, Феномен злочина мржње, Однос злочина мржње са другим појавама, Нормативни оквир злочина мржње, Нормативни оквир злочина мржње у Републици Србији и другим државама, Доказивање злочина мржње, Могућност примене ресторативне правде на злочин мржње, Превенција злочина мржње, Виктимолошки аспект злочина мржње и Закључак.

У првом делу аутор се бави различитим појмовним одређењима злочина мржње. Сасвим основано поставља питање да ли је оправдано злочин мржње назвати злочином из предрасуда, имајући у виду да су предрасуде у основи извршења ових злочина (Димовски, 2020: 11). На овај начин би се, и по нашем мишљењу, појмовно боље представила природа ових злочина.

Како би се неко противправно понашање правилно квалификовало као одређено кривично дело, неопходно је указати на његове сличности и разлике са другим кривичним делима и осталим противправним понашањима. Следећи овај принцип, у другом делу монографије аутор указује на сличности и разлике између злочина мржње и дискриминације, прогањања, предрасуда и расизма.

* filip@prafak.ni.ac.rs

Наредни део монографије има упоредноправни карактер и веома је значајан за развој упоредног кривичног права. У њему су приказана законодавна решења у различитим државама и правним системима. Анализирана су законодавна решења у: САД, Великој Британији, Француској, Немачкој, Италији, Шведској, Аустрији и Белгији. Овакав приступ омогућава пажљивом читаоцу да спозна све предности и недостатке законских решења у појединим државама када је реч о инкриминацији злочина мржње.

Следећи део монографије се односи на нормативни оквир злочина мржње у Републици Србији. Осим позитивноправног, у овом делу рада су коришћени и историјскоправни и упоредноправни метод приликом анализе различитих инкриминација злочина мржње. Овакав приступ се може оценити као веома позитиван јер указује да аутор на свеобухватан начин анализира један веома комплексан криминолошки феномен као што је злочин мржње.

Доказивање злочина мржње може бити веома тешко и мукотрпно. Због тога, аутор указује и на значај и улогу полиције, судова и тужилаштва у овом процесу. Приликом извршења злочина мржње долази до поремећаја равнотеже друштвених односа и ствара се специфичан однос између извршиоца кривичног дела, жртве и друштва. Ресторативна правда је механизам који те нарушене односе може да поправи. Бројни примери добре праксе примене различитих облика ресторативне правде у случају извршења злочина мржње сасвим су довољан доказ за то.

У делу монографије под називом Виктимолошки аспект злочина мржње, кроз анализу бројних случајева злочина из мржње указује се на виктимизацију Рома, припадника ЛГБТ популације, Јевреја и муслимана у различитим државама. Овај део монографије је веома интересантан јер су у њему на сликовит начин приказане све недаће и проблеми са којима се жртве злочина мржње суочавају у појединим државама.

У Закључку је извршена сублимација најважнијих налаза истраживања спроведеног за потребе израде ове монографије. Аутор је истакао потребу ширег коришћења постојећих кривичноправних механизма са циљем сузбијања злочина мржње у Републици Србији.

На основу свега изнетог, можемо закључити да је монографија Злочин мржње, аутора проф. др Дарка Димовског, вредна криминолошка аналитичко-синтетичка студија, чији значај превазилази академске оквире јер пружа веома важне смернице за ефикасно сузбијање злочина мржње.